Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002110

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 02-06-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ від 02 вересня 2025 р. № 123 к-а

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Михайленко Михайло Вікторович
2. Mykhailo V. Mykhailenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0008-6922-4658

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 04-08-2025

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача: Фізична особа-підприємець Михайленко Михайло Вікторович

Код за ЄДРПОУ: 3596208235

Місцезнаходження: вул. Зодчих, 54, кв. 93, Київ, 03162, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 9480

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 25882308

Місцезнаходження: вул. Пилипа Орлика, буд. 3, Київ, 01024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 25882308

Місцезнаходження: вул. Пилипа Орлика, буд. 3, Київ, 01024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.27.58

Тема дисертації:

1. Технології штучного інтелекту у сфері охорони об'єктів промислової власності: проблеми теорії та практики

2. Artificial Intelligence Technologies in the Field of Industrial Property Objects Protection: Problems of Theory and Practice

Реферат/анотація:

1. Дисертація є комплексним дослідженням, яке присвячене аналізу правових засад становлення та розвитку технологій штучного інтелекту (далі – ШІ), законодавчому регулюванню таких технологій у провідних зарубіжних країнах та Україні, а також правовим викликам та перспективам використання технологій ШІ у сфері промислової власності. У першому розділі досліджено визначення ШІ, а також запропоновано його вдосконалення через призму охорони прав на об'єкти промислової власності. Крім цього, автор розглянув ключові аспекти функціонування сучасних технологій ШІ, їх класифікацію, технологічну архітектуру, рівень розвитку. Також було виділено правові ризики, що виникають під час використання ШІ у сфері промислової власності, зокрема, невизначеність статусу особи, яка використовує технології ШІ при створенні об'єктів

інтелектуальної власності (частка її творчого внеску) та правового режиму таких об'єктів, а також визначення винахідника у випадку створення об'єктів з використанням ШІ. У другому розділі на підставі дослідження підходів до правового регулювання відносин, пов'язаних з розробкою та використанням ШІ в США, КНР та ЄС, автором встановлено, що: 1) підхід США ґрунтується на поєднанні загального федеративного регулювання та регулювання окремих штатів, а також специфікою застосування прецедентного права; 2) Китайська модель поєднує підтримку інновацій із суворим державним контролем, що зумовлено державно-центричною моделлю управління ШІ; 3) Європейська модель є найбільш оптимальною, оскільки встановлює єдині загальнообов'язкові правила на регіональному рівні, зберігаючи за національними законодавцями право врегульовувати широке коло питань, вирішення яких дозволяє поєднувати розвиток інновацій із захистом фундаментальних прав людини. Крім цього, було встановлено, що на глобальному рівні правове регулювання у сфері ШІ є неуніфікованим та фрагментарним. У межах дисертації також було проаналізовано концептуальні документи України, які визначають основні пріоритети та напрями державної політики у сфері ШІ. Автором було виявлено ряд недоліків та прогалин, а також надано пропозиції щодо їх усунення з урахуванням міжнародного досвіду. З метою зменшення впливу правових ризиків використання технологій ШІ було запропоновано розроблення та прийняття: 1) Закону України «Про штучний інтелект» (з відповідним підрозділом, який врегульовуватиме відносини, пов'язані з використанням ШІ у сфері права інтелектуальної власності); 2) положень щодо внесення змін до Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» в частині врегулювання відносин, які виникають щодо винаходів і корисних моделей, створених з використанням технологій ШІ; 3) «Рекомендацій з питань винахідництва для винаходів, створених з використанням штучного інтелекту». У третьому розділі автором удосконалено положення щодо недоцільності визнання ШІ самостійним винахідником, зокрема у разі створення винаходів без творчого внеску людини, враховуючи фокусування (як на національному, так і міжнародному рівні) патентної системи на стимулюванні саме людської інноваційної діяльності. Крім цього, автором встановлено доцільність використання технологій ШІ для оптимізації процедури складання та розгляду патентних заявок в Україні. На етапі проведення формальної експертизи можливим є використання технологій ШІ для аналізу документів, які подаються разом з заявкою на отримання патенту, зокрема встановлення дати подання заявки, повноти її матеріалів, а також перевірки наявності документів про сплату збору. На етапі проведення кваліфікаційної експертизи, встановлено можливість використання ШІ для проведення патентно-інформаційного пошуку для встановлення рівня техніки, а також для структурування отриманих збігів чи згадувань за релевантністю та надання їх для подальшого аналізу експерту. Також обґрунтовується недоцільність використання в умовах воєнного стану в Україні технологій ШІ у процесі розгляду заявок на отримання патентів: 1) на етапі надходження матеріалів заявки на винахід чи корисну модель з метою перевірки їх на предмет наявності відомостей, що можуть становити державну таємницю або якщо вони подані з пропозицією заявника щодо віднесення винаходу (корисної моделі) до державної таємниці; 2) під час прийняття будь-яких рішень, які матимуть юридичні наслідки для суб'єктів правовідносин. Для мінімізації технічних ризиків, які пов'язані з недоліками технічного забезпечення та функціонування технологій ШІ, автор обґрунтував доцільність розроблення та прийняття уповноваженим органом «Методичних рекомендацій з використання штучного інтелекту під час складання та розгляду заявок на об'єкти промислової власності». Було також встановлено, що використання ШІ у процедурі патентування винаходів і корисних моделей дозволить, зокрема: полегшити складання патентних заявок та проведення патентних пошуків; суттєво скоротити строки та оптимізувати процедуру розгляду патентних заявок; зменшити навантаження на експертів у процесі проведення експертизи.

2. The dissertation is a comprehensive study devoted to the analysis of the legal foundations of the emergence and development of artificial intelligence (AI) technologies, the legislative regulation of such technologies in leading foreign countries and in Ukraine, as well as the legal challenges and prospects for their use in the field of industrial property. The first chapter examines the definition of AI and proposes its refinement through the lens of the protection of industrial property rights. In addition, the author analyzes key aspects of the functioning of modern AI technologies, their classification, technological architecture, and level of development. The chapter also

identifies legal risks arising from the use of AI in the field of industrial property, in particular: the uncertainty regarding the status of a person using AI technologies in the creation of intellectual property objects (including the extent of their creative contribution), the legal regime applicable to such objects, and the determination of inventorship in cases where objects are created using AI. The second chapter, based on the analysis of legal approaches to the regulation of relations related to the development and use of AI in the United States, China, and the European Union, establishes the following: 1) the U.S. approach is based on a combination of general federal regulation and state-level regulation, as well as the particularities of case law application; 2) the Chinese model combines support for innovation with strict state control, which is driven by a state-centric model of AI governance; 3) the European model is the most balanced, as it establishes unified, binding rules at the regional level while preserving the competence of national legislators to regulate a broad range of issues, thereby allowing for a combination of innovation development with the protection of fundamental human rights. In addition, it was established that at the global level, legal regulation in the field of AI remains non-unified and fragmented. Within the framework of the dissertation, conceptual policy documents of Ukraine defining the main priorities and directions of state policy in the field of AI were also analyzed. The author identified a number of shortcomings and gaps, and provided recommendations for addressing them, taking into account international experience. In order to mitigate the legal risks associated with the use of AI technologies, it was proposed to develop and adopt: 1) the Law of Ukraine «On Artificial Intelligence» (including a dedicated section regulating relations involving the use of AI in the field of intellectual property law); 2) provisions introducing amendments to the Law of Ukraine «On the Protection of Rights to Inventions and Utility Models» concerning the regulation of legal relations related to inventions and utility models created using AI technologies; 3) «Inventorship Guidance for AI-Assisted Inventions». In the third chapter, the author strengthens the argument against recognizing AI as an inventor, especially when inventions lack human creative input, noting that patent systems globally prioritize human innovation. In addition, the author establishes the appropriateness of using AI technologies to optimize the procedures for drafting and examining patent applications in Ukraine. At the stage of formal examination, AI technologies may be used to analyze documents submitted with a patent application, in particular for determining the filing date, checking the completeness of the materials, and verifying the presence of fee payment documents. At the stage of substantive examination, the use of AI is feasible for conducting patent searches to determine the prior art, as well as for structuring the identified matches or references by relevance and providing them to the examiner. The unsuitability of using AI technologies during martial law in Ukraine in the process of examining patent applications is also substantiated, in particular: 1) when receiving application materials for an invention or utility model, to check for state secrets or if submitted with a proposal to classify them as such; 2) when making decisions with legal consequences for the parties involved. In order to minimize technical risks associated with deficiencies in the technical infrastructure and functioning of AI technologies, the author substantiated the appropriateness of developing and adopting «Methodological Recommendations on the Use of Artificial Intelligence in the Preparation and Examination of Applications for Industrial Property Objects». It was also established that the use of AI in the patenting procedure for inventions and utility models would, in particular: facilitate the preparation of patent applications and the conduct of patent searches; significantly reduce timeframes and optimize the procedure for examining patent applications; and reduce the workload on examiners during the examination process.

Державний реєстраційний номер ДіР: РК УкрІНТЕІ № 0117U005290 РК УкрІНТЕІ № 0122U201829

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Михайленко М. Штучний інтелект та інтелектуальна власність: концептуальні підходи ВОІВ та України. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2024. № 2 С. 84-93. DOI:10.33731/22024.305559
- 2. Михайленко М. Пошук підходів до використання штучного інтелекту в патентній експертизі. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2024. №3 С. 88-96. DOI:10.33731/32024.311651
- 3. Михайленко М. Правове регулювання відносин щодо використання штучного інтелекту у КНР. Правова держава. 2024. № 56 С. 97-109. DOI:10.18524/2411-2054.2024.56.315689
- 4. Михайленко М. Проблеми визначення авторства на винаходи створені з використанням штучного інтелекту: досвід США. Інформація і право. 2024. № 4. С. 73-82. DOI: 10.37750/2616-6798.2024.4(51).317870

Наукова (науково-технічна) продукція: технології; проєкти нормативних документів; технології штучного інтелекту

Соціально-економічна спрямованість: підвищення продуктивності праці; забезпечення промисловості чи населення новим видом інформаційно-комунікаційних послуг

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: РК УкрІНТЕІ № 0117U005290 РК УкрІНТЕІ № 0122U201829

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кодинець Анатолій Олександрович

2. Anatolii O. Kodynets

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дубняк Марія Вікторівна

2. Mariia V. Dubniak

Кваліфікація: к. ю. н., 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7281-6568

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна наукова установа "Інститут інформації, безпеки і права Національної академії правових наук України"

Код за ЄДРПОУ: 25959933

Місцезнаходження: провулок Несторівський, 4, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тарасенко Леонід Леонідович

2. Leonid L. Tarasenko

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4359-8965

Додаткова інформація: Web of Science Researcher ID: D-1065-2018; https://scholar.google.com/citations?user=bdQIyZYAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Яковець Ірина Станіславівна

2. Iryna S. Yakovets

Кваліфікація: д. ю. н., с.н.с., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1022-3115

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 25882308

Місцезнаходження: вул. Пилипа Орлика, буд. 3, Київ, 01024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Улітіна Ольга Володимирівна

2. Olha V. Ulitina

Кваліфікація: к. ю. н., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0230-9477

Додаткова інформація: Web of Science Researcher ID: AEK-2113-2022; https://scholar.google.com.ua/citations?user=g3b3-HEAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 25882308

Місцезнаходження: вул. Пилипа Орлика, буд. 3, Київ, 01024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Мироненко Наталія Михайлівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Мироненко Наталія Михайлівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Троцька Валентина Миколаївна
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна